

Latweeschu Awises.

No. 18.

Zettortdeenâ 2. Maijt.

1863.

Zannas sinuas.

Behterburga. Muhsu Kungs un Keisers ar ihpafchahm pateizibas grahmatahm Ministera kungam Walujewam dahwinajis balta ehrgela gohda fihmi un Behterburgas General-Gubernateram Wirstam Suworowam dahwinajis sw. Andreija gohda fihmi un Maslawas General-Gubernateram Lutfchokowam sw. Wladimira gohda fihmi no lmas fchitras.

Behterburga. Kursemmes, Widssemes un Iggaunusemmes muischneeku wezzakee Keiseram fcho grahmatah nodewufchi:

Wissufchehligs Kungs un Keisers! Zuhfu Keisera Majestetes galwas pilfata fanahkufchi, mehs, juhmallas gubernementu muischneeku wezzakee, effam isdirdiejufchi, fwefchas walstis Zums wirfu mahzajs. Kreewusemmes stiprais balfe muhsu firdis irr atsklannejis. Zuhmallas gubernementis gan pasihst un sinn fawu farrogu. Lihds ar wissu leelu walsti effam jau dauds karroschanas fawas affinis kohpa islehjufchi. Ja karream buhtu jazeltajs, tad juhmallas gubernementis pirmajs dabhujs walsti fargajohst eenaidneekem pretti stahweht. Pee mums Zuhfu Keisera Majestetes eenaidneeki warrehs redseht, ka juhmallas semmes karsti mihl fawu Semmes tehwu un irr gattawas ar fawahm affinihm fcho mihlestibu lihds ar wissu Kreewusemme apleezinaht, kaut gan mums fawi litlumi, fawa walloda.

Behterburga. 17ta-Aprili Keisers fanehma pehz noturretas basnizas tohs, kas fuhititi bij no Maslawas muischneekem, no pilfata, augstas fchoh-

las un starowereem; muischneeku wezzakohs no Tweres, Nowgorodes, Widssemes, Kursemmes, Iggaunusemmes, no Jaroslawas, Wladimiras un Mesanas pilfateem. Schee wiffi stahweja seemas pilf baltaja fahlâ fapulzinati un gaidija uf Keiseru un Keisereeni. Keisers eenahjis tohs usrunnaja, fazzidams: Pateizu Zums, kungi, par tahm laimes wehleschanahm un par wissu mihlestibu, to parahdijufchi taggad, fur nemeers Pohlu walsti zehlees un eenaidneeki Kreewusemmei rohdahs. Dik labb Zuhfu grahmatah, la Zuhf paschi, kas taggad te stahweht, nahkufchi no wissadahm kahrtahm un gubernementim, effect Mannu firdi fchinni gruhâ laikâ ihsteni eepreezinajufchi. Manna firds lihds ar Zuhfejahm pazillajajs redsoht Zuhfu weenprahligu mihlestibu; ta ir muhsu spehks. Zuhgim Deewa palihgu; winsch muhs ne atstahs, un ne kaus Kreewu walsti aiskahrt. Muhsu eenaidneeki dohmaja muhs nefaderribâ atrast, bet tee irr wihluschees. Dik la eenaidneeku dohmas nomannijuse, te Kreewusemme metahs ay fawu Semmes tehwu, gattawa wiinu fargahht. Wehl Es arweenu zerru, bes karra istift, bet kad tam arri buhtu janahl, tad drohfchi sinnu, ka ar Deewa palihgu uf walstis rohbeschahm stahweseht un tahs fargaseht. Dizzeet arri Man, ka wissu fawu muhschu par to gahdaschu, ka dahrgu tehwusemme aplaimofchu un uf preekschu waddifchu; katra pahrstiegschana uf fchi gruhâ zella ne warr Zums nekahdu labbu, bet taunu ween nest. Es palaischohs, ka Zuhf Man pee fchi gruhâ darba, kas wehl darrams, palihdsefeht. Palaideetes Zuhf arri uf Manni un taujeet Man

walku darriht, tad un tà labbaki buhs. Deewa sweh-tiba lai irr ar Zums. Sattu wehl reis Zums wisseem firsnigas pateizibas. — (—)

Behterburga. No dauds gubernementim un pil-fateem pee Keisera atnahkufchas grahmatas, kas Keiseram isteiz, zil tee ustizzigi pawalstneeki, kas gattawi Kreewu walstis gohdu un rohbeschas pasargahnt un wissu pehz Keisera prahta doht un darriht, ja eenaid-neeki laustohs walstei wirsa. — Ir Maslawas Staro-weri un Bespopowzi, kas ne turrabs pee Kreewu ihstas tizzibas, Keisera dsimta deenà atnessufchi 2 tah-das grahmatas, fur raffta: Kreewusemmes eenaidneeki islaidufchi tahdu blehdigu wallodu, kas pasaufei grib-boht eestahstiht, ta mehs nekahdi ustizzigi pawalstneeki, bet arri gattawi us dumpi. Tadeht mehs nahlam pee Taw a gohdibas krehsa, tà ar swehrestibu leezinadami: neween ar meesu, bet arri ar wissu fir di mehs effam Kreewi, kas sawu Zaru un tehwasemmi mihlo, un effam gattawi fewi un sawus behrus, sawu mantu un affi-nis doht par Lewi, us kurra mehs zerram un no kurra apraddufchi gaidiht schehlastibu un taifnibu. Pazelli, augstais waldineeks, sawu karrogu, ja pah-baudischanas stunda klahnt, un lihds ar wisseem pa-walstneekem ir mehs leeli un mafi buhsim gattawi ar sawu meesu un mantu pasargahnt Kreewu walstis spehlu — un karsti Deewu par Lewi un Tawu nammu luhgsim. —

Behterburga. Schehligais Keisers sawa dsimta deenà 17ta Aprili tahdus likkumus isdewis: Teem, kas noteefati us Sibiriu, buhs atlaist nospreestu meefas strahpi; nekahdam ne buhs wairs waiga grehzineeka fihmes eespeest; seewisckem nebuht ne buhs dabbuht meefas strahwi; nospreeschamas meefas strahpes weeta buhs wainigus likt zeetumà; strahpes darbu-rohtas leekameem grehzineekem ihfals strahpes laiks nospreeschamas, (ir tee, kas us 12 gaddem bij te leekami, tik-lai us 4 gaddem schinnis rohtas leekami); no meefas-strahpes wehl irr swabbadi wissu kristigu basnizu sul-laini un winnu behrni; wissu nekristigu tizzibu pree-steri un winnu behrni; wissu kauschu-flohlu floslmei-steri; wissi, lam attestate, ka gohdam isbeigufchi kreisflohlu un lauku-kohpschanas flohlu un tahm lihdsigu floslmeisteru-flohlu mahzibu; tee semneeki, kas draudses jeb pagasta ammatos. Pehz schihs Kei-sera pawehleschanas jaspreefch arri tahdas leetas, kas taggad wehl teefas un teefajamas. —

Schis patz Keisera likkums arri par salda teem pawehl, ka spihsrucht-freeschana (kad saldatu grehzi-neekam ja-eet zaur saldatu rindahm, kas ar rihtstehm grehzineeku johda) pawissam tohp nozelta. Til ilgi, kamehr ihpafchi saldatu zeetumi un labboschanas-nam-mi wehl naw eetaifiti, tahdi saldatu grehzineeki ne

warr dabbuht wairak neta 200 fittenus ar rihtstehm. Tiklai us teefas spreedumu tee warr meefas strahpi dabbuht. Saldati, lam teefa nospreeduse meefas strahpi, ja-eeseel (tà Bruhschu arrestantu rohtas) soh-dijamu saldatu schkirra.

Maslaw. Bruhschu Rehnineene Maslawas Luttera draudsei dahwinajufi basnigas pulksteni, ar lo schi basniza 24ta Merzi pirmo reisi sawannijufe sawas draudses lohjektus. Keisers arri nozehlis to likkumu, kas zittu tizzibu basnizahm ne wehleja ar pulksteneem swanniht.

Zelgawa. Zuhna mehnescha pirmas deenas wissi Kursemmes muischneeki, lam sawas dsimts-mui-schas, fanahks Zelgawa farunnatees un nospreest par jauneem derrigeem likkumeem. — 24ta Aprili no Leepa-jas un Nihzes atnahza Keisera Gwardias strehlnieku rohtas ar saweem augsteem wirneekem un musihki.

Behterburga. 2 jauneem zilwekem, N. Bassil-jewam un N. Wolkowam, kas prett Keiseru par dauds grehti bij apgrehlojuschees un kurreem teefas spreedu-schas, ta tohs buhs palahrt, Keisers scho strahpi schehligi atlaidis un pawehlejis us 10 gaddem tohs nowest Sibirià pee grehteem darbeem; wehl 2 jaunek-sus, kas winnu grehku ne bij pee teefahm peederufchi un us 2 gaddem zeetumà bij leekami, Keisers tiklai us 1 gaddu zeetumà pawehlejis likt.

Behterburga. Galantes, Sprantschu un Gist-reikeru waldischanas Pohlu labbad, ikktra sawadi un itt lehnigi tà bij rafftijufchas: Pohlos allasch pehz kahda laika isjekkotees dumpis un lihds ar to wissa Giropa paleekoht nemeeriga. Tas ne effoht labbi un waina schi, ta Pohli wehl to ne effoht dabbujufchi, fo 1815 gadda Bihnes leela kongresse teem apsohlijufe. Tad nu luhdsoht Keiseru, lai tà darroht, ta Pohli warretu palikt meerigi un Giropas meeru nelad wairs ne tirdinatu. — Muhfu Keisera Ministers Gortscha-fows nu atraktijis tà: Muhfu Keisers labpraht tà darrischoht, ta Pohli muhscham warretu palikt meerà. Ka to pateefi gribboht, to jau irahdijis ar to, ta Pohkeem jau irr nowehlejis wissadu schehlastibu un jaunas cerikteschanas un wehl sahjis wissu to darriht, kas Pohkeem wissu labbu un meeru warroht pateefi doht. Bet Pohli paschi tam turrabs un darra tà prettim, ka schis nowehlehts labbums nekahdus labbus augkus ne warrejis isdoht; jo tee us dumpi ween dohma-jufchi. **Ihsta waina schi,** ta swefchas semmes effoht dumpineeku beedribas, kas Pohlus weenumehr mussinaju-schi un wehl flubbinajoht us dumpi. Ja swefchas wal-dischanas scho wainu ne nozelschoht, tad til ahtri ne warroht Pohlus meerinaht. Ja Giropas waldineeki grib-betu schohs mussinatajus fluffinaht, tad Kreewu Keisers spehtu ahtraki isdarriht, fo sawa schehligà fir di no-

dohmajis darriht Pohkeem par paleekamu meeru un labklahfchanu. —

Tehrpatè bij atbrauzis muhfu augsti zeenihts Bis-kaps U l m a n n s. Tuhdal wiffi studenti leelàs garràs rindès ar musibki un dseedatajeem un 400 pikku swez-zehm nahlfufchi pee wiinna namma, un wiinnu sweizinajufchi preejadamees, ka Deew's Kungs to isglahbis un atkal palihdsejis pee wesselibas. Wezzais tehws firdi kustinahs, teem pateizis ar itt firfniigeem wahrdeem. — Keisers wiinnu pufchkojis ar fw. Annas gohda fwaigfni un naudu dahwinajis, eet us Bahzsemmi.

S—s.

Kurfemmè. 10tâ Aprili nogahja ar ugguni Grentschu mefchafarga mahjas Jahneni. Ugguns no namma zehlfuees, bet ne sinn fâ un kur. Zittas ehlas appafsch wehja buhdamas arri nodedsa. Tiklai rija atlikka un pirte. Ir ta rija preefch diwi gaddeem nodedsa. — No wihrifchkeem itt neweens ne bija mahjäs, tadeht glahfchanas nekahdas ne bij. Weena meita bij gan atminnejufe gohwis no stakka isdriht. Weens firg, diwi barroti fukki, trihs telli un jehri fadeggufchi. Ir arri weens behrninfch no pufz zettorta gadda eefschâ palizzis, kurea kaulini tappa atrasti faktinâ, kur gulta bijufe. Behrninfch gribbejis appafsch gultas paglahbtees. — Jauns fainneeks, kas ne ilgi mahju usnehmis, pirmos gaddos lohpu fehrgru zettis, pehz tam rija aifgahja un taggad atkal wiffa mahja! — Ir bandineefkeem leelas behdas; bet jo dauds leelakas behdas teem wezzakeem firdi fpeesch, kam mihtfch behrninfch ar breefmigu nahwi atnemts. — Wiffa fflahde farehkinata pahraf par 2000 rubl. B—ch—n.

No **Londones** raksta, ka par ta Printfcha no Wales kahfahm Enlantes parlamentam fchahds rehkinums preefchâ likts. 22 tuhft. rubl. preefch daschahm pahrtaisfchanahm un pufchlofchanahm Windfores pilli, 49 tuhft. rubl. par gaismofchanu preefch waldifchanas nammeem, 20½ tuhft. rubl. par brihwu kumedinu flattifchanohs preefch laudihm un 72 tuhft. rubl. par zella naudu, meeloschanu un daschahm zittahm leelahm. Tad nu lohpa 164 tuhft. 150 rubl. Klur dahrgas kahfas, — bet Enlantes frohnamanti-neeka kahfas; tomehr kad to labbi apdohmajam un ap-luhlojam fawas semneeku kahfas, tad preefch lehnina dehla par dauds gan naw. R. S.

Semmes un pilfats.

Kahds dseedatais, kurea fwehtas dseefmas mehs arri zittas fawâ Latweefchu dseefmu grahmata turräm, wezzais Gellerts, fazzijis fchohs wahrdus: „Deew's raddijis tahs semmes; bet pilfati irr zilweku buhweti.“

Schee wahrdi mannim peeekritte, ne sinnu fâ, pee prahta, kad fchis deenas lassiju to sinnu, ka isgahju-fchâ Dezembera mehnesi Londonè nodedfis nam's. Laudis gandrihs wiffi, lai arri ar mohlahm, isglah-bufchees; tiklai kahdi fefchi, 2 wihri, 1 feewa un 3 behrni, kas dsihwojufchi wirfeja tahschè, tee fa-deggufchi. Brassijufchi teem isglahbteem, kas tee tahdi bijufchi; bet fchee ne wiinnu wahrda ne sinna-ju-fchi pateikt, jebfchu tee fadeggufchee jau ilgi tai namma dsihwojufchi. — Tawu brihnumu! tã dohmaju fawâ prahtâ. Lai nu warrbuht daschu gaddu ar ohtru zilweku rihtis wakfariis tahs paschas namma durwis wir-rinaju, un tad ne wiinna wahrdu ne sinnafchu? — Bet kad apdohma kauschu dsihwi leelös pilfatös, tad naw dauds fo brihnitees. Nauda, weenadi gar zittu naudu trihdamees un behrfdamees, gan paleel fphofcha; bet wiinnu suhd — rakfts un fwars. Tã arri zilweks, weenadi, fâ jau pilfatâ, beesâ kauschu pulkâ, arween gar zitteem zilwekem trihdamees un behrfdamees, gan paleel, tã falkoht, jo fphofchs, jo fmalks, jo lohks un mannigs; bet wiinnam arri tas rakfts, fo Deew's no buhfchanas katrai firdei uskallis: Lihgsmo-jees ar lihgsmeem; raudi ar raudofcheem, — jo drihs nosuhd, un lihds ar fcho rakftu arri tas taifnais fwars. — Bet tãlabbad lai pilfatneeki, kas fchohs mannus rakftus laffa, us manni ne dusmojahs. Ge-wehro tohs wahrdus jo drihs. Nauda, weenadi gar naudu trihdamees, fphofcha palikdama, ne warr no rakfta un swarra fufchanas isfargatees; bet zilweks, fewi waktedams, gan warr ir fphofchs palikt, ir fawu rakftu un taifnu swarru patureht. Ja fphofchs buhfi, un reisè arri pee tawa rakfta un swarra truhkuma ne manniſchu, tad mihlaki pee tewis twer-fchohs; bet ja tew fphofchums ween, bet rakfta naw, nedf swarra, tad — dauds mihlaki twerroh's pee ta prasta semneeka, kas mannim firdi rahda! — Ja is-fauzees: Ekku semneeka dohmas! — tad atbildu: Ja! esmu semneeks, un ne kaunohs par semneeku buht! —

Telegraves un wifsjaunakas sinuas.

Turfu Keisers Egiptes semmè bijis pee jauna Wihze-lehnina un atkal ar leelu gohdu pahrnahjis Konstantinopolè. — Effoht pawehlejis eetaifht 6 jaunus saldatu korpus.

Seemet-Amerikai ar Enlendereem wehl kibbeles panentu Enlenderu fuggu labbad. Zerre, ka pee meera palifchoht. — Wehrgru-walstu lohti stipru pilfatu Karltoni jaunus mohdes apbrunnoti fuggi gan maktigi bombardeerejufchi, bet neneeka pilfatam ne warrejuſchi padarriht; zitti fuggi maitati, zitti aif-gahjuſchi prohjam.

Mejica. Sprantschi 10 deenas Pueblas pilfatu bombarderejuschi. 2 reises no pilfata isnahfuschchi un Sprantschus fakahwuschchi. Sprantscheem effoht 8 tuhft. zilwekus maitajuschchi un 60 leelus-gabbalus panehmuschchi. (?) — Sprantschu Generalis Bertjes effoht fakahwis Mejikas Generalu, kas Pueblai gribbejis palihgä nahkt. Sprantschi weenu krepostu pee Pueblas panehmuschchi, pilfatu dikti spaida, un pilfata Generalis Ortagus gribbejis padohtees, ja scho to tam nowehleschoht. Naw wehlejuschi, tad gribbejis iflaustees zaur Sprantscheem, bet naw isdeweess.

Parise. Napoleona Awises issluddina Kreewu Keisera atbildi Pohlu labbad un fakka, no tahs warroht redseht, zelsch effoht eerahdihts, ka warreschoht Pohlu labbad islihdinatees. Arri zittas Sprantschu Awises tizz, ka Pohlu labbad warrehs ar labbu istift.

Wahzsemme. Pruhssis effoht Wahzsemmes waldineekem rakstijis, lai tee ne beedrojahs ar zittu walstu raksteem Pohlu labbad. Sakka, ka Wahzsemmes waldineeki ne gribboht ta darriht, ka Spranzis un Calenderis tohs usrunnajas, un Pohlu labbad muhsu Keiseram ne rakstischoht. —

Zaroflawa (Gistreikeru Pohlds). Tezjorankis Kreewus effoht fakahwis pee Zamekas. Kreeweem effoht 90 zilweki, Pohleem 20 maitati.

Krakawa. 22trä Aprili pee rohbeschahm 1000 Pohlu ar isklaptim un 300 zitti gahjuschi us Brzesku. Pee Zgolomias 250 no kahda Sprantscha wadditi kahwuschees ar Kreeweem un gluschchi isklainati; 53 Pohli ar 8 ratteem un 1 leelu-gabbalu atbehguschchi pahr rohbeschahm; wehl nahf zitti.

Ofowjebes meschä Generalis Kostanda ar 5 rohtahm kahjneeku, 40 usareem, 35 kasakeem un 2 leeleem gabbaleem septinds rihtä usskrehjis 3 tuhft. Pohleem, kas no Pruhsschu Pohleem bij atnahfuschchi ar labbeem kara-rihteem. Teem arri 200 jahneeki bijuschchi. 4 stundas dikti kahwuschees, kamehr tohs uswarreja. 400 Pohli un 2 waddoni palikluschi us platscha. 85 fakerti; 200 plintes, leelu pulku wissadu eerohfchu, leetu, sirgu un prowjantes, ir 2 preesterus Kreewi dabbujuschchi. 2 Kreewi nokauti, 2 wirsneeki un 18 saldati faschauti.

Wilna. Wolotinskas meschä 2 pallawneeki ar 700 dumpineekem nitni kahwuschees. 200 Pohli pagallam, 9 fakerti un leels pulks eerohfchu, leetu un sirgu panemts. Kreeweem 3 nokauti, 21 faschauti.

Warschawa. 14. Aprili pee Piotrikomas 2 rohtas Kreewu pee Pruhsschu rohbeschahm no 3 tuhft. Pohleem no wissahm mallahm tappa aplenzeti. Nitni kahwahs, kamehr Kreewi wissas fawas lohdes bij ischahwuschchi. Nu tee ar bajonetti islaususchees zaur dumpi-

neekem, gahjuschi pahr Pruhsschu rohbeschahm. 1 wirsneeks un 11 saldati nokauti, 23 faschauti. (300 Pohli effoht krittuschchi, raksta Pruhsschu Awises.)

Znowraklawa Pruhsschu Pohlds. 400 Kreewi un 100 kasaku ar 21 faschautu saldatu atnahfuschchi pahr Pruhsschu rohbeschahm. Pruhsschu Generalis ar faweem wirsneekem tohs gohdam atweddis un nakts kohrtelus gahdajis. Teem arri bijuschchi 5 fakerti Pohli. Dhträ rihtä atkal pawadditi aishgahjuschi atpakkaf. Tee irr tee Kreewi, kas pee Piotrikomas kahwuschees.

Warschawa. Keisers effoht fohljis Generalam Bergam wehl 30 tuhft. atfuhtht no Kreewusemmes. Schee tad palikschohht Leischös, un tee kas Leischös tad eeschoht Pohlusemmè.

Wilna. Kapteinam Kaweram ar 1 rohtu Keweska pulka un 1 rohtu ulanu no Wilkomires nahfdamam Rogowskas meschä 2 tuhft. dumpineeki ne dohmajohht usbrukluschi un to aplenzejuschchi. Breesmigi bij jakaujahs, tomehr dumpineekus uswarrejis un aisdinnis. 120 Pohli un 5 Kreewi noschauti, 7 faschauti. No Boneweschas atskrehja ulani un 2 rohtas kahjneeku un schee tohs 14 werstes no Boneweschas wehl reisi fakahwuschchi.

Dublins gubern. Majoris Sternbergis 350 Lelewela dumpineekus purwjos usgahjis un fakahwis. 70 nokauti; 6 pohdu swinna, 10 tuhft. patrohnu (eelahdejamu gattawu schahweenu), 14 pohdu pulwera, 50 plintes zc. Kreewi dabbujuschchi.

Radomas gubern. fakahwuschchi Zakowska dumpineekus pallawneeks Enrohts un pehzak ir majoris Nidigers tohs uswarrejis. — Warschawa gubern. tikkai kahdi dumpineeki rahdijuschees. — Pee Kalischas dumpineeki fakrahjahs un dauds atnahf no Pruhsschu Pohleem. Kreewi turpu steidsahs.

Wilna. Generalis Beklemischews pee Gorkowas 30tä Aprili Laslawka dumpineekus ar bajonetti no mescha isdinnis un wissas leetas teem panemts. Pahruppi behgoht dauds noslihtuschchi, 23 nokauti. — Generalis Maidels lizzis pahrmekleht Szawlas, Telschas un Rossianas aprinkus, bet nekahdus leelus dumpineeku pulkus ne warrejuschchi useet. — Kad saldati nahf, dumpineeki, kam labbi spijohni, flehpjahs meschös jeb paglabba eerohfchus un isklisht — bet atkal sapulzejahs, kad Kreewi aishgahjuschi.

Pohsene Pruhsschu Pohlds. Waldischana liffuse pahrmekleht Grahwa Dzialinska pilli un Regolewska un Guttra nammus un usgahjuse kara-leetas un papirus, kas israhda, ka ir Pruhsschu Pohlds fleppena kumitete eetaisita, kas fabeedrota ar Warschawas kumitete un wissus Pruhsschu Pohlus us dumpi fataisijuse. Wainigee tohp fanemti un teefati. —

Latweeschu Nwischu peeliktums.

No. 18.

5tâ September.

1863.

Rahditajs: Deenischka maife. — Apustuls Pahwils. —
Dshwib's-leelskings. — Sinnas par miß. Nerlinu. —
Deews pats newainibu wedd gaismä. — No Saldus drau-
des. — Zelfsch us Jerusalemi. — Luttera mahjibas. 14. —
Drusjinas. —

Deenischka maife.

15. Sept., 16. swehtd. pehz wass. sw. atsw.:
Luhf. 7, 11—17. — W. 502. K. 414.

Neraud' wairs, kad Jesus nahf;
Winsch tew' iiglahbt grihb un mahf.

16. Sept., pirmd.: Jahn. 11, 1—27. — W. 60.
K. 66.

Kad behdas eenahf tawäs mahjäs,
Lad jau aif durwihm Jesus kahjäs.

17. Sept., ohtrd.: Jahn. 11, 28—45. — W. 61.
K. 67.

Pastahw pee Jesus tizzedams
Labpraht Winsch palihds schelodams.

18. Sept., treschd.: 2. Dim. 2, 1—13. — W. 499.
K. 383.

Zeel' to kaunum', preezigs tihrs,
Rä labs Jesus farra-wihrs.

19. Sept., zetturd.: 2. Kor. 1, 1—11. — W. 497.
K. 417.

Dee Deewa-behrni, apbehdinati,
Zaur Jesus behdahm cepreezinati.

20. Sept., peektd.: 2. Kor. 4, 8—18. — W. 494.
K. 413.

Mehs tohpam wajjati,
Tomehr ne atstahiti. —

21. Sept., festd.: Wihlipp. 1, 21—30. — W. 600.
K. 502.

Kristus man irr dshwibina.
Nahwé buhschu es pee Winna.

22. Sept., 17. swehtd. pehz wass. sw. atsw.:
Luhf. 14, 1—11. — W. 542. K. 737.

Neschelto swehtdeenä til sawu ehfeli,
Eij, schelto arri brahleem meef' un dwehfeli.

23. Sept., pirmd.: Esaij. 56, 1—7. — W. 616.
K. 510.

Sargast rohku, lai swehtdeenä nedarra kaunu:
Tiksi pee duffas, to Deews mums dohs muhschigi
jaunu. —

24. Sept., ohtr.: Esaij. 58, 13, 14. — W. 231.
K. 201.

Nedsihwo swehtä deenä kahribäs un neekös,
Bagohdini to Kungu schlihtös, swehtös preekös.

25. Sept., treschd.: Esaij. 66, 20—24. — W. 628.
K. 750.

Muhschigös swehtlös nahfs dauds laudis no swe-
schahm fallahm
Jerusalemé luhgt; — arr laudis no muhsu mallahm.

26. Sept., zetturd.: Esaij. 43, 18—28. — W. 70.
K. 77.

Läs Kungs kà kalps mums strahdajis,
Mums pestischanu gahdajis.

27. Sept., peektd.: Koloff. 2, 9—23. — W. 339.
K. 284.

Bezsee nahwes liffumi
Jtt kà ehna sudduschhi.

28. Sept., festd.: Jahrb. 7. 11—24. W. 72. K. 79.
 Al tawu baltu, swehtu deeninu
 Kad atraddam to Deewa-Zehrinu.

G. B.

Apustuls Bahwils.

Ar Steppina nomahlschanu Saulam wehl nebij gan. Lai daschi stary Zuhdeem arr dohmaja, ka to weenu leezneeku nonahwejoht wissu Jesus leezibu buhschoht kluffinajufchi; Sauls sspreedda zittadi. Kamehr ta draudse wehl pastahweja, kurras garrâ Steppinisch strahdajis un runnajis, tamehr Jesus wahrds wehl nebij isdeldehts wirs semmes. To noprasdams Sauls schkitta, ka winnam peenahkotees tam wahrdam ta Kunga Jesus no Nazaretes wehl dauds pretti darriht.¹⁾ Un tadeht winsch to Deewa draudsi pahreleku wajajaja un pohstija.²⁾ Wehl jaunellis jau wihra spehka, winsch sawu kauschu firdis ar warru rahwa fewim lihds tai karrâ, ko pats usnehmees. Sauls to draudsi pohstija un gahja pa nammeem fatwerdams til labb wihrus kâ fewas, un tohs nodewa zeetumâ.³⁾ Un kad winnus nokawa, tad tas tam bij pa prahtam.⁴⁾ Pat basnizâs winsch tohs daschlahrt irr mohzjis, un kâ dwehseles sflerkawa tohs sspredis saimoht Jesus wahrdu.⁵⁾ Un nebij gan, ka Jerusalemê Jesus draudsi jau isnihzinajis, bet spehku un waku dabujis no teem augstem preestereem, winsch gahja arri us swe-schahm pilsehtahm, pat lihds Damasku, lai wissur isdsehstu to ugguni, ko Jesus neffis pasaulê, un kas ne ween Zuhdeem, bet arri paganeem gaisnu fahka doht un dschwibu. —

Kâ weenigo pasaules gaischumu eenihdedams negantâ aklibâ maldijees, to Bahwils peeminn ne ween Jerusalemê us saweem tautas beedreem runnadams un preeksch lehnina Agrippa, bet arri sawas gramatâs winsch daudslahrt rahda, ka wis naw aismirsis to kaun' un grehku, ko zitt'lahrt turrejis par gohda darbu. Sauls starrî, tumshâ padebbesi spihdedami, flaisstowarrawihlsni radda, un Deewa schelastiba, grehzi-neeku atgreedama, wiss'ruhltâ grehku peeminnâ itt falsdu pateizibu dsemde. Kur Bahwils prett wiltigeem apustukeem sawu apustuka ammatu flawe, un prett saweem nihdetajeem isteiz, zil leelas leetas Kristus jau strahdajis zaur winnu, tur schi patte Deewa schelastiba pihschkôs to nolohja, ka winnam jaraksta: Es esmu tas wiss'masakais no teem apustukeem, kas es ne-esmu zeenigs, ka es tohpu faults par apustuli, tapehz, ka es to Deewa draudsi esmu wajajajis.⁶⁾

Bahwils sawjabs par nelaitâ dsimmuschu behrnu,¹⁾ — ko weenigs ahrste Jesus no pasuschanas glahbis. Sajauteem Galatereem winsch sawu preekschaju dschwoschanu atgahdina, rahdidams ka Kristus schelastiba irr spehzigâ il weenu grehzi-neeku taijnoht. Bet Timoteium, sawam ihstenam dehlam eeksch tizzibas, Bahwils wissu sawu firdi atklahj, lai tas flaidri sinnadams kahds tas wihrs, kas apustuka darbu pee winna pastahdajis, bes schaubischanahs pastahweu tai wesseligâ Deewa mahzibâ. Bahwils pateiz tam Kungam Kristum Jesum, kas sawu saimotaju un wajataju un neewataju ar apustula ammatu til augsti apschelojis, usluhkodams, ka tas to kaunu darra nesinnadams — eeksch netizzibas. Par saweem leeleem grehkeem jo pilnigu schelastibu fanemdams winsch apleezina ar preezibu, ka tas irr pateezigs un augsti peenemmams wahrds, ka Kristus Jesus irr nahzis pasaulê tohs grehzi-neekus isglahbt, — „stary kurreem es esmu tas leelakais.“ „Bet tadeht mannim schelastiba irr notikkusi, ka eeksch mannis, ta wiss'leelaka (grehzi-neeka), Jesus Kristus parahditu wissu lehnprah-tibu, teem par preekschsihmi, kam eeksch winnu buhs tizzeht us to muhschigu dschwoschanu.“²⁾

Steppina skanna aischuhgschana: „Kungs nepeelihsdini teem scho grehku!“ — ta Saulam par labbu nahja, tadeht ka pats Jesus arri winnu bij aischildinajis luhgdams: „Zehws, peedohd teem, jo tee nesinna, ko tee darra!“ — Tahs besdeewigas dohmas Bahwils naw kohpis, ka winna neprahtiga plohsischchanahs Deewam warrejuse buht peenehmiga, tadeht ka Jesu wajadams ween pehz sawas wiss'labbalas fapraschanas un firdsapinnaschanas darrijis. Winsch sawu nesinnaschanu pats apfuhdi kâ netizzibas wainu, kâ nosohdamu grehku, ko weenigi tas Kungs irr speh-jis deldeht zaur schelastibu.

Tomehr newarram leegt, ka Sauls wissâ sawâ neprahtibâ un aklâ trakkumâ tuwal bija Deewa walstibai, ne ka tee remdenee pasaules behrni, kas tadeht ween Kristus draudsi wehl newaija, ka negribb us-nemtees tahdu kawekli, muldu un puhlinu. Lai dedsigâ prahtâ, kas zaur netizzibu faishtihs ween schnahja un draudeja prett ta Kunga mahzkeem; tai wihrischligâ firds-drohschibâ, kas Israela gohdibas deht lihds nahwei nehmas karroht prett to krusstaudraudsi: tē parahdahs jau tahs spehzigas garradahwanas, lai gan wehl neleetigi walkotas, ar ko Sauls pehz sawas atgreeschanas Jesum Kristum irr kalpojis kâ warrenais darba rikhs Bahwils.

Tadeht arri Mahrta Lutters fakka: „Kad Sauls til stipri un firdigi bauslibas deht karroja, tad muhsu

¹⁾ Ap. darb. 26. 9. — ²⁾ Gal. 1. 13. — ³⁾ Ap. darb. 8. 3. — ⁴⁾ 26. 10. — ⁵⁾ 26. 11. — ⁶⁾ 1. Kor. 15. 9, im Ewef. 3. 8. —

¹⁾ 1. Kor. 15. 8. — ²⁾ 1. Tim. 1. 12—16. —

Kunga Jesus nodohmaja: Pag', pag'! tas man buhs derrigs. Jo lo winsch strahda, to strahda freetni. To uszhtibu, lo winsch rahda kaunâ zellâ, to Es ar sawu Garu waddischi us labbu zellu un zelschu pretti Zuhdeem, ka winnam Manni buhs apleezinaht stary paganeem, bet Zuhdus kâ nopelnijuschî padarriht til trakkus un stulbus, itt kâ winsch pats lihds schim bijis.“ —

Allasch peeminedams, tahds pats zittulail bijis, tâ Bahwils sawâ apustulu ammatâ sahpu zellu irr gahjis, kad winna tautas beedru negantais wariseeru gars us katra fohli tam ar waijaschanahm pretti stahjaks. Reds, kâ winsch Jerusalemê, par Zuhdu dufmahm un draudeschanahm nebehdadams, firsniâ mihlestibâ winnu dwehseles melle isglahbt, un kâ winsch tohs apluffina til laipnigi usrunnadams: „Wihri, brahti un tehwi!“¹⁾ Zahdu lehnibu swehtais Gars tam dahwinaja, atgahdinadams winna pascha nikus grehtus un ta Kunga wiff spehzigu schehlastibu. Tâ tad winsch runnaja: Es biju firdigs Deewa bauflibas aistahwetajs, itt kâ juhs wiffi schodeen effat. — Es schim zellam esmu pretti turreejes lihds nahwei.²⁾

R—n.

Dshwib's-leelskungs.

16. swehtd. pehz waff. sw. atsw.

Sawâ meldinâ.

1.

Dshwib's-leelskungs, Tu ween warri Mannu firdi meerinah.
Kad par nahwes spehku gaudu,
Un pee mihseem kappeem raudu,
Tu ween warri meeru doht.

2.

Un kad manna stundin' klahu,
Ka man scheitan jashkerrahs,
Un ta firds celsch sahpehm waيدا,
Un ta nahwe tohti baida:
Tu ween warri preezinaht.

3.

Jesu, paleez Tu pee mannim
Nahwes-bailês, zeeschanâs,
Schahwe Tu man flapju waigu,
Zidschf karstu nahwes-baigu;
Lai Taws meers man firdi miht.

J. Gr.

Sinnas par muhsu Indijas missionaru

Berlinu.

(Luhro 17. num.)

Behz beigteem Deewa wahrdeem mehs gahjam pufse-
deenâ pee Schwarz missionara. Winsch nebij sawâ
istabâ, bet zittâ kahdâ ehrbegi; tur winnu ar sawu
laulatu draugu redsejam stary teem bahru behrnineem
stahwoht, kam winni, kâ namma-tehws un namma-
mahte, itt mihligi pufsedeenu apgahdaja. Tur stah-
weja leels katls ar rihschu putru, kas uhdeni ween bij
wahrita; lihdsâs masaks katlis stahweja ar Turku-
pipparu uhdeni, — un tad wehl tur bij klohda ar
masem galkas gabbaleem un kahdahm wahritahm fak-
nehm. Pee katra katla un pee klohdas stahweja kahda
flohlas-meitina un zitteem to ehdeenu isdallija; missio-
nara gaspascha luhkoja, lai wifs pehz kahrtas noteek.
Katrs behrns peenahja ar kahdu pohdianu pee ehdeena
katleem un dabbuja sawu rihschu putru, sawu pipparu
uhdeni un sawu aisdarru; tad winni diwi rindâs no-
sehдахs un gaidija, kamehr katris sawu dalku bij dab-
bujis; pehz tam missionars zeppuri no galwas nehmis
Deewu peeluhdsa, lai swehtijoht to barribu; tad
behrni preezigi sahka sawu rihschu putru strehbt. Tad
nogahjam zittâ weetâ, tur tâ pat meitahm barribu is-
dallija. Ta meitina, kas schê rihschu putru isdallija,
man liffahs ittin labbi audsinahs, mihligs behrns
effoht; es preezajohs arri par to, ka par scho mei-
tinu kahdi draugi Rihgas pilsehtâ gahda; laikam
winni dauds par to behrnu Deewu luhguschî, ka til
labbi isdewees! — Kad tâ wisseem behrneem galds bij
fataishts, tad arr mehs paschi gahjam pee galda, lo
mihkâs Schwarz brahtis mums bij lizzis usflaht.

Behz pufsedeenâs atkal gahjam paganus mahziht.
Pa preeksch ar paganeem aprunnajahs diwi mahzitaju-
flohlas jaunekti: Krischjahus un Palkijams. Winnu
mahziba bij labba, bet gan drihs par dauds dsika un
paganeem gruhti faprotama; winni isskaidroja paga-
neem swehtas Trihsweenibas buhschanu, un rah-
dija, ka paganu-tizzibas trihsweeniba ne-effoht ta
ihstena; jo Tamulseschi trihs deewus turr par augsta-
keem: Brahma, to radditaju, Wischnu to usturretaju,
un Sihwa to maitataju. Behz winneem mahzija
Bolw missionars; winna wahrdi bij itt mihligi,
skaidri un labbi faprotami. Winsch paganeem stah-
stija, ka Deewus effoht wiffuspehzigis, un ka Winsch
wiffâs behdâs warroht palihdscht. „Lai juhs to lab-
baki faprotat, tad es jums kahdu notikkumu gribbu
„istahstihht. Tahlu no scheijenes, us seemeka-wakkara
„puffi irr semme, lo fauz par Kanaâna semmi; schinni
„semme irr masa pilsehtina ar wahrdu Naine. Nâi-
„nes pilsehtâ preeksch wairak ka 1800. gaddeem dsh-

¹⁾ Ap. darb. 22, 1. — ²⁾ 22, 4.

„woja kahda nabbaga atraifne, tai weenigais dehs „bij nomirris u. t. pr.“ Dã winsch itt mihligi istahstija to stahstu no jaunekta pee Rainers wahrteem.¹⁾ Laudis itt usmannigi klausijahs, un kad missionars stahstija „ka ne weens ahrste, ne weens zilweks atraifnei newarreja palihdseht, jo dehs bij nomirris; bet tad Weens nahza, kam wahrds Jesus, tas Rungs, tas warreja palihdseht.“ — tad laikam arri pagani fajutta ta Runga Jesus deewischligu spehlu pee sawahm firdihm. Missionars tad firsuigi winnus luhdsa un pamahzija, lai arri fahloht pee schi Runga tahs mantas melleht, kas dwehselem derr un kas muhschigi paleek; jo wiffas schihs pafauls mantas ne ko nelihds, kad Deews fazzih: tew nu jamirist! —

Behz tam wehl diwi missionari runnaja, lamehr wakkara-tumfiba paganus isflididinaja; tad arri mehs wakkarinu pa-ehduschi dewamees atkal zekã us Trankebari. —

Dã Juh, mihlee lassitaji, effat dsirdejusch, kã mehs missionari scheid Indija Deewa swehtus wahrds sehjam. Bet nu wehl Juh gribbu luhgt, lai wiffi paliktu mums missionareem un nabbaga paganeem par palihgeem, wiff wairak ar Deewa luhgschanahm. Luhdsat, luhdsat, brakli un mahsas, lai sehklina, kas schinnis swehtku deenas til baggatigi tikla sehta, un ko allasch te sehjam baggatigi; — lai ta arri dihgtu un auglus nestu, kas muhschigi paleek. Daisna zilwela firsuiga luhgschana dauds eespeh!²⁾ — Lai tad Deews palihds, ka zaur muhsu puhlinu un zaur Juhfu palihgu Winna swehta walstiba scheid tumfchas Tamuleeschu tautas widdu tiftu ustaisita, par gohdu un sawu muhsu augsti teizamam pestitajam, Jesum Kristum! Amen.

Makstibts Trankebares pilsehtã,
November 1862.

Arnold Nerlinsch,
Widsemmes missionars Indija.

Schã grahamtai wehl peeliksim ihfas sinnas par to, kã muhsu Nerlinam libds schim gahjis. Paschã Madrasẽ tublit pehz atnahschanas winnam koleer sehyga uskritta; bet Deews schehligais drihs atkal winnu atspirdsinaja; tad ar saweem diwi zekã beedreem reisoja us Trankebari, no kurrenes scho grammatu mums laida. Trankebare arri breefmas winnam usgahja, bet tas Rungs schehligi paglahba; jo kad weenreis ar diwi zitteem missionareem bij gahjuschi kahdã paganu zeemã Deewa wahrds mahziht, tad pagani winnus ar almineem gribbeja nomehtah; bet kad pee laika muhsu skohlas-jaunekli to bij mannijusch, tad warreja wehl glahbtees. No Trankebares

tad Dezember mehnesi muhsu Nerlinu sachtija us Tranjores pilsehtu, kas no Trankebares irr us wakkara pussi. Schẽ Tranjore winsch pee kahda wezzaka Luttera missionara no Sweedru tautas, wahrda Uchterloni, kahdus mehneschus mahzijahs Tamuleeschu walodu un wiffadas zittas sinnas fanehma, kas pee Tamuleeschu draudses kohpschanas un pee paganu mahzichanas irr wajadfigas. Ohtra seemas-swehtku deenã pats Nerlinsch pirmu reis Tamuleescheem preezas wahrdu fluddinaja; walloda effoht gauschi gruhti mahzama. No Tranjores Nerlinsch ar sawu preekschneeku un waddoni, Uchterloni, arri braukaja aplahrt pa zittahm pilsehtahm un tur palihdseja draudsi mee-loht ar Deewa wahrdeem un sakramenteem; kahdã pilsehtã, ar wahrdu Budukottah, winni arri fatikka ar kahdu Indijas kehniu, kas tohs itt laipnigi fanehma; par to kahdu reis plaschaki mihleem lassitajeem stahstischu. Kad nu Nerlinsch pee wezzaka missionara, kas ar leelu mihlestibu winnu usnehma, un fur Nerlinam bij kã tehwa mahjas — kad tur walloda un draudses kohpschanã jau zil ne zil bij eekuhlees, tad winnam pascham sawu draudsi ustizzeja. Muhju mihkam Widsemmes missionaram tad nu sawa draudse; draudses wahrds „Tritschinopoli.“ Paschã Tritschinopoles pilsehtã missionars mahjo; draudse tam dsihwo gan tai pilsehtã paschã, kas ne tahk no Tranjores, pee Kolerun uppes, gan zittas pilsehtas un zeemõs tur aplahrt — pa wiffam kahdã diwdesmit weetas. Leelã zetturdeenã, 28ã Merz 1863, muhsu missionars pirmu reis sawai draudsei swehtu wakkarehdeenu isdallija. Par palihgeem pee draudses kohpschanas Nerlinam irr weens mahzitajs no Tamuleeschu tautas, ar wahrdu Samuel, 6. skohlmeisteri un 14. pehrminderi un draudses wezzajee; skohlas tai draudse irr 6., skohlas behruu 116; pa wiffam pee tahs draudses peeder 600. atgreesu paganu. Lai tad schehligais Deews muhsu mihkam braklam palihds scho sawu gannamu pulzinu ustizigigi gannih, un wehl dauds jehrus no wilka rikles ispestiht un Jesus gannamam pulkam peewest! — N. B.

Nahz, Gans mihlais atnahzi!
Tawas gannibas til faldas, —
Al un pafaul's tukfnesi
Awis dauds bes tew wehl maldahs!
Jesus pulzinsch nebihstees, —
Jesus turr ko fohlisees!

Wds. ds. gr. 103, 3.

¹⁾ Luhl. 7id nod. — ²⁾ Zehl. gr. 5, 16. —

Deew's pats newainibu wedd gaismä.

(Pateefigs notiffums.)

Widsemme preefsch kahdeem fchetredesmit gaddeem wezs gohdigs wihrs dshwoja par usraugu kahda muischä. Tam dehls bij, kas skohlä labbi ismahzihts pee mahzitaja bij par skrihweli; ohtris dehls, ammatu ismahzihts, dshwoja pee sawa tehwa. Un tä tee wiffi kuffä meerä un bes kahdahm behdahm dshwoja. —

Tur pat tai muischä dshwoja arri melderis, kam pasaule wiinna dshwofchana itt ne ko newarreja peemest, jo winsch nebij ne dshrajs, ne zits kahds grehzihts; isliklahs buht leels Deewa wahrdu mihtotajs un basnizä fehdeja if swehtdeenas paschä pirmä krehflä. Wiffi, ir pats mahzitajs, to tadeht turreja par wihru pehz Deewa prahta, un daschs dohmaja: „Kaut es arr tahds buhtu!“ —

Bet meldera firds tahda deewbihjiga wis nebij; tur eefschä bij warren leela skaudiba un atreebchana. Klausatees, ka ta reis nahza gaismä. — Melderis dshnawas turreja us pufsmascheem. Leela skaste bij aifstehgta, tur maschu-labbiba tikla fabehta, un kad ta bij pilna, tad muischas usraugs to pahrmehrija, un muischä panehma weenu pufsi un melderis to ohtru. Bezais usraugs melderi laikam kahdu reis pee mehri-fchanas bij aifskaitinajis, un schis nu bij fadohmajis warren atreebtees. Bet labbi sinnadams, ka leelskungs wezzo usraugu mihtoja un zeenija, un ka pee ta buh-schoht par walti kertees, tas wiinna dehlu, to skrihweli, leelamkungam bij apmellojis, stahstidams, ka tas schim (melderam) weenu stohpu brandwihna no lunga flehts schinkojis. Leelskungs, woi to nu tizzejis jeb ne, wezzam usraugam itt ne weenu wahrdu ne fazzijis ne arr jautajis; tä pat arr dehslam ne. Bet kad wezzais to dabbuja sinnacht, ka wiinna dehls tä apfuhdsehts, tad winsch ar to nebij meerä, bet pats gahja pee leelakunga par to leetu runnaht. Leelskungs fazzija: „Mihlais, lai paleek; es no tahs leetas ne ko negribbu sinnacht!“ — Bet mahzitajs un tas apfuhdsehts dehls wis nebij meerä. Tee apfuhdseja melderi pee paggasta teefas. Tur nu pahrklaufija melderi un apfuhdsetu. Melderis fazzija, ka to brandwihna stohpu no dehla dabbujis, un jaunellis atkal, ka no ta ne ko nesinnoht. Abbi pastahweja pee sawas issaz-zifchanas, un melderis beidscht wehl neganti no swehrejahs.

Tä nu palikka tai reisä; leezineeku nebij ne weenam ne ohtram, un spreests netikka par scho leetu itt ne kas. Jaunellis fasslimma ar stipru drudsi un bij kahdas fesch neddekas wahjisch. Tikkam ta leeta stahweja meerä. Mahzitajs bij runnajas ar draudses leelkungu un tas tam bij apfohljijis to leetu gallä west. Bet

wairs nebij wajadfigs pee teefas eet. Deew's, wiffu newainigu aifstahwetajs, pats to leetu gaismä wedda us sawadu wihfi. Klausatees! Melderis tai laikä ar sawu paggasta gribbeja eet pee fw. Deew'goldu, un gahja pee mahzitaja peerakstitees. Mahzitajs fazzija: Mihlais draugs, es Zuh's wis newarru peerakstiht un pee Deewa galda peelajst, kamehr Zuh's ar mannu skrihweli wehl teefas effat; kad ta leeta buhs beigta un Zuh's ar mannu skrihweli buhsat meeru derrejuschi, tad tuhliht. Gita pee wiinna, taifat meeru, tad Zuh's schodeen pat peerakstischu un swehtdeen warrat nahht ar Deewa palihgu.

Melderis tuhliht nogahja pee skrihwela, laikam tadeht, ka firds no mahzitaja wahrdeem bij fassiluse. Kambari eegahjis un skrihwelim labbudeenu dewis fahka kahseht un bersetees; jo bij gruhti ar eenaidneeku runnaht. Refazzija wis jaunellis, tadeht effoht nahjis, bet eefahka scho to runnaht un prassiht, woi jau weffals, ka eetocht u. t. pr. Beidscht tal fazzija us skrihweli: „Derresim meeru.“ —

Skrihw.: Labpraht; ja Zuh's mannu gohdu man atdohdat; es tad buhschu meerä.

Meld.: Nu tad, schè rohka! —

Jaunellis, itt tä pats Deew's tam to prahtä buhtu eedewis, fazzija: Wehl ne; bet norakstat sismi, ka Zuh's manni newainigu effat apmellojuschi, tad tuhliht rohku dohschu un meeru derreschu. —

To melderis negribbeja darriht un luhdja, lai tä pat paleekoht, lai tä pat ween meeru noderroht. Jaunellis atkal zittadi ne. Melderis ar ween luhdja un fazzija, ka nemahkoht lahga rakstiht, un ka ne-effoht papihra un tintes.

Jaunellis fazzija: Schè irr smalls pasta-papihris, ko nu pat no schibda nopirku, schè irr tinte un spalwa. Wehl es ihsti no drudschä ne-esmu weffals; man ar Zuh's negribbabs dauds runnaht, rakstat, un tad buhs meers. —

Meld.: Kä tad buhs rakstiht? falkat man! —

Jaun.: Rakstat, ka ween Zuh's gribbat, gan es fapratstischu. —

Nu melderis sehdahts pee galda un rakstija tä: „Ar scho sismi apleezinaju, kas es sawu draugu M. N. zaur firds-fahpehm esmu apmellojis, ka winsch, man no lunga flehts weenu stohpu brandwihna par walti dewis.“ — — —

Abbi nu meeru noderreja. Jaunellis no firds tam peedewa; jo jauneem laudihm firds wehl irr mihtstaka, un melderis to sismi rahdija mahzitajam. Mahzitajs rohkas fassitta kohpā un ween schohs wahdus fazzija: „Kas to no ta wihra buhtu dohmajis!“ —

Par kahdu laiku melderam laikam bij schehl palizjis, ka tä no jaunetta bij fakerts; tas us kahdu draugu

nehmabs runnaht, ka schis us skrihwela luhgſchanu ween ta rakſtijis, bet teefa effoht, ka winsch to brandwihnu dewis. Jaunellis to dabbutis sinnaht, melde- rim tuhliit rakſtija: „Kad Zuhſ wehl us tam paſtah- „wat un us ſawu un mannu draugu ta atkal iſſajzi- „ſchi, tad nu es Zuhſ tuhliit zaur Zuhſu paſchu „ſihmiti atkal apſuhdſeſchu, un tad teefa drihs beig- „fees, un Zuhſ ſinnat kaſ Zuhſ pee teefas ſagat- „dihs.“ Melderis bij tuhliit klahit un luhdsahs til ilgi, kamehr tam atkal peedewa.

Deews melkuli un gohda-ſagli ſawaldſina winna paſcha mellös. Tapehz nebuhs iſſamist, kad daſchreiſ newainigam jazeefch. P. U.

✓ No Saldus draudſes.

Buhs gaddi trihs-ſchetrpadſmit, ka Saldus draudſe ſahka ruhpetees par ſawa Deewa namma labbaku apkoſpſchanu. Peewedda alminus un zittas wajadſigas leetas preekſch panihluſcha baſnizas walla; un preekſch ſchetr gaddeem baſnizas-waldſchanaſ preekſch-neeks Baron von der Recke iſgahdaja, ka wezza ſagruüſcha ſemju walla weeta jaunu ſtipru alminu walli uſtaifija, lihds ar ſmulki iſzirſtu alminu wahr- tu-pihlareem un treppem. Deewa-nams ta no ahrenes itt jauki bij apkoſhts, bet eekſchpuſſe rahdijahs truh- kums. Altaris bij wezs, un altara bilde par ilgeem gaddeem gluschi nederriga palikluſe. Talabb zeenigs baſnizas preekſchneeks lohti ruhpedamees arri par Deewa namma eekſchpuſſes puſchkoſchanu, draudſi us to paſtubbinaja un wiſſi lihds ar baſnizas waldneekem labpraht mihleſtibas dahwanas preekſch tam ſametta. Kad nu labſ krahjuminiſch jau atraddahs, tad zeen. Baron von der Brincken jaunu ſkaiſtu altara bildi ap- gahdaja, kaſ — apſeltita rahmi ſcheit pahrweſta — lihds 700. dahldereem malſa.

Schi bilde mahleta Leipzig pilſehtä Salkſchu ſemmi no lohti ſlaweta ſkunſtes-mahldera, augſtu-ſkohl- mahzitaja Jaeger, kaſ ſawam lehninam daſchu ſmal- ku altara bildi ar leelu ruhpinu mahlejis, un kam ir paſchi Wahſſemneeki par ſcho muhſu bildi awiſes leelu gohdu dewuſchi.

Preekſch ſchihſ bildes tad arri jaunu kohſchu altari uſtaifija, kur ſtarp greesteem pihlareem apſeltita rahmi taggad redſams: taſ kruſtä ſiſts Kungs Jeſus, ar ehiſſchu krohni galwä, ka pat labban ſawu garru Tehwa rohläs pawehlejis. Affins lahſes pill no gal- was, no rohlahm, kahjahm un uſſchkelteem ſahneem. Tahs ſwehtas meefas rahdahs ka apſkaidrotas. Tum- ſiba wehl ſemmi apklahj, bet jauna deena auſt un ſwehts gaischums atſpihd no ta Kunga Jeſus galwas.

Bateefi, laſſitajſ mihlais, ſcho bildi labbi apluhko- joht ſwehts preekſ ſirdi aiſgrahbj un zilla us pateiji- bas luhgſchanahm. Tahda bilde gan katram altarim derretu!

Birmä waſſaras-ſwehtku rihtä baſnizas waldneeki ſcho jaunu altari Deewa kalpoſchanai atdewa. — Tad draudſes mihlohts mahzitajſ, preekſch altara ſtahwe- dams, ar ſwarrigeem wahrdeem un dedſigä garrä ſawu gannamu pulzinu uſrunnaja, peeminne- dams: ka pree- zigi mums waſſaras ſwehtki effoht, kad eeraugam, kaſ preekſch Deewa namma darrihts un gahdahts. Wiſſeem winsch pateizibu dewa, kaſ baſnizai tahdu mihleſtibu rahdijufchi, ar ſawu ruhpinu, uſzihtibu, dahwanahm un darba ſweedreem palihdsedami, lai mihlais Deewa nams til jauki buhtu apkoſhts; un wiſſus tam Kungam pawehleja, ka Winsch teem tuhſtoſchlahrtigi gribbetu atmalkaht pehz ſawas ſche- laſtibas. Tad zeen. mahzitajſ peekohdinaja pamahzi- dams: ka lai draudſe ſawu jauno altari pa reifi zee- nitu. Lai katru reis pee ta peenahktu eekſch Deewa- bihjaſchanaſ, Deewu ſirſnigi luhgdamees. Lai ſirdi uſnemtu tohs Deewa wahrduſ, kaſ no ta jo prohjam atſkannehs. Lai Kristus ſwehtös eſtadhijumös te wiſſi ſmeltohs ihſtu ſwehtibu ſawahm dwehſelehm. Lai arri no tahs bildes mahzitohs: zil lohti Deews muhs mihlojis, ka Winsch ſawu paſchu weenpeedſim- muſchu Dehlu irr dewis, ka wiſſeem teem, kaſ eekſch Winna tizz, nebuhs paſuſtees, bet to muhſchigu dſih- woſchanu dabhuht. Lai allaschin eekſch tizzibas to kruſtä ſiſtu Kungu Jeſu uſluhkodami atſihtum:

„Ka taſ, taſ Deewa Zehriniſch,

„Wiſſ affinains notraiphts;

„Taſ lehnigä Deewa Behriniſch

„Pee kruſta gauſchi ſtaiphts!“ —

Jo prohjam peekohdinaja pamahzidams: to jauno altari jel nenizzinaht ar tahdu peeſtaigachanu, kaſ ne- klahjahs, — ar apklahrtſkattichanohs, tehrſeſchanu, ſnauſchanu, warrenu ſpeeſchanohs, ar ſmaggeem ſohſteem, kaſ katram auſis ſkann. — bet kur pretti kluffi un rahmi walditees, ar uſmannibu un apdohmu to ſwehtu weetu labbi wehra nemt, kur kriſti, eeswehti, laula, kur nabbags grehzineeks grehku peedohſchana dwehſeles meeru atrohd un ſwehtu meelaſtu bauda.

Wehl reis lihds ar wiſſu draudſi zellös mettees winsch Deewu luhdſa: Lai taſ Kungs katru tizzigu luhdſeju ſcheit apdahwinatu ar to ſwehtu Garru. Lai Winsch iſkatra luhdſeja ſirdi ſewim par altari uſtai- ſitu, kaſ paſtahw muhſchigi, — no ka weenu mehr atſkannetu tee wahrdi: Abba, mihlais Tehtih.

Weidſoht mahzitajſ pehz ſawa ſwehta ammata jaunu altari un bildi eeswehtija:

Par Deewa luhgſchanas weetu, kur Deewu buhs peeluhgt garrâ un pateefibâ;
 par ſwehtas kriſtibas weetu, kur ſawus behrninus tam Kungam Jeſum atneſdami pawehlam;
 par grehku peedohſchanas weetu, kur mehſ tam Kungam ſawus grehkus ſuhdsam, un no ta Kunga grehku peedohſchanu dabbujam;
 par jaunekku un kriſtigu laulajamu draugu eefwehtiſchanas weetu, kur mums Deewam buhs padoh-tees un pawehletees us Winna ſchehlaſtibu; un
 par ſwehta wakkarehdeena weetu, kur mums ta Kunga Jeſus ſwehtu meelaſtu, winna ſwehtas meefas un affinis, buhs baudiht par paleklam u ſwehtibu.

Par tahdu ſchehlaſtibas weetu eefwehtija peeminnetu altari un bildi ta trihsweeniga Deewa wahrda; un tad uſſahla waſſaras-ſwehtku Deewa-kalpoſchanu.

† †

Das zelfch us Jeruſalemi,

jeb muhſu Kunga Jeſus Kriſtus zeeſchanas zelfch, iſ-klaidrohts pehz praw. Eſajas wahrdeem 53ſchâ nodakâ no R. Dſirne, mahzitaja Lehrpatâ.

Ur ſcho wirſrakſtu grahmatina nu pat gaiſmâ nahluſe, kur R. Dſirne mahzitajs praweeſcha Eſajas 53ſchu nodakku iſklaidrodams muhſu Kunga Jeſus Kriſtus zeeſchanas zellu laſſitajeem preeſch azzihm ſtahda un tohs paſſubina garrâ lihds noeet us Jeruſalemi. Eſchetr zella gabbalôs wiſſch rahda:

- I. Râ Deewa kalps paſemmoſchanâ un kalpa gihmi ſtaiga.
- II. Râ Deewa kalps irr apkrauts ar muhſu wahji- bahm un ar muhſu grehkeem.
- III. Râ Deewa Zehrs paſaules grehkus neſs. Un
- IV. Râ Deewa kalps us ſawa zeeſchanas zella few laudis eemantojis.

Skaidrâ wallodâ un dſihwâ tizzibas garrâ muhſu peſtitaja dahrgu nopelnu apleezinadams R. Dſirne mahzitajs ar ſcho ſawu grahmatinu, kâ zerream, arri zittus Deewa wahrdu mihtotajus eepreezinahs. Galla wahrds wiſſch patſ wehl peeminn:

Jau kahdi peezi gaddi drih buhs pagahjuſchi, ka- mehr Deewa ſchehlaſtiba man kalpa ammatu uſtizzatejuſe pee Lehrpatas wahju un latweeſchu draudſes. Schin- nis peejôs gaddôs kahdas trihs reiſes ſcho praweeſchu

zellu us Jeruſalemi zeeſchanas laikâ eſſam iſſtaigajuſchi, few paſcheem par leelu ſwehtibu. Kad pehdigo reiſ ſtaigajam, tad tiffku no zeeniga „Zella beedra“ ap- gahdataja uſaizinahts, ka lai preeſch Zella beedra lappinas us zeeſchanas laiku kahdus rakſtus farakſtu. Un kad nu pee kriſtigitam ta irr, kâ apuſtuls Behteris ſazzijis, ka tee newarr kluffu zeeſt no ta, ko tee redſejuſchi un dſirdejuſchi, tad arri es newarreju kluffu zeeſt. Es tadeht Deewu luhgdams apnehmohs ſa- weem kriſtigitam brahteem, kaſ arri tai laikâ us Jeru- ſalemi ſtaiga, iſſtahtih, ko mehſ us ſawa praweeſchu zella eſſam redſejuſchi un dſirdejuſchi, ka lai muhſu preeſ un ſwehtiba arri buhtu winnu preeſ un ſweht- iba. Bet kad nu Zella beedra lappina, wehl maſa buhdama, muhſu rakſtus neſpehja fanemt, tad mehſ ſcho ſawu leezibu ſawadâ grahmatinâ iſſuhtam un zerram us Deewu, ka winna wahrds neatgreetſees tuffchs, bet darrihs to, kaſ winnam patihl. — Ur luhgſchanahm mehſ tadeht ſcho grahmatinu pawad- dam; un ja ſwehtais Gars zur muhſu wahju leezibu arri tiffkai weenu paſchu grehzeekku iſgahbtu no nah- wes, ka taſ apleezina Kriſtus affins-taiſnibu par ſawu dwehſles greſnibu, tad muhſu luhgſchana paklauſita un tad lai irr gohds Deewam augſtibâ.“

Eſchi grahmatina — 1863. gaddâ Lehrpatâ, pee H. Laakmanna, 44. lappu puffes drikketa, tur pat pee R. Dſirne mahzitaja, kâ arri Rihgâ, Häcker lunga grahmatu bohde, Dohmas gangi, dabbujama — maſa 20. kap. f. —

R—n.

Cuttera mahzibas.

14. laulateem.

Pirmais un wiſſ'augſtais gabbals, ko laulateem buhs ſinnaht, irr ſchis: laulibu patſ Deews irr zehlis.

Deews, zilwekus wirs ſemmes grippedams waitroht un uſturreht, wihru un ſeewu irr ſaweenojis ſwehtâ laulibâ. Ja winnam ſchi kahrta nebuhtu pa prahtam, tad wiſſch behrnus warretu raddiht gan woi no almineem.¹⁾

Bet zilwekeem ſwehta lauliba wis naw allasch pa prahtam. Wihs un ſeewa no pirma galla gan dſihwo mihleſtibâ un preekâ; tad wiſſas leefas wehl jaunus un jaukas; bet pehz paleek zittadi.

¹⁾ Matt. 3, 9.

Tadeht laulateem to muhschu deenahm nebuhs aif-
mirst, un ihpafchi tad prahat atjaunoh, kad behdas,
nelaine un gruhdas pahrbaudifchanas jazeefch: pats
Deews swehtu laulibu irr zehlis; ar Deewa sinu mehs
effam laulati; Deews gribb, ka mums schinni fahrtā
buhš palikt un swehti dshwoht. —

Deews wihram un feewai swehtu laulibu zehlis, lai
abbi warretu dshwoht gohdigi, schlihti un kaunigi,
behrnus dsendeh un Deewa walstibu wairoht.

Tad laulibai diwlfahrtiga gaita: weena, lai zilwe-
tus pasargatu no neschlihtibas un beskaunibas; ohtra,
lai behrnus dsendetu un zilweku tautu wairotu un us-
turretu.

Swehti raksti laulibu slawe un augsti gohda, un
rahda, ka fchi fahrtā irr fahkums un zerriba mahjas
buhshanai, laizigai waldischanai un Deewa draudsei,
kas wiffas pee-aug un pastahw zaur swehtu laulibu.

Un pat pagani laulibu irr usteikufchi, un daschfahrt
spreedufchi, ka wezzohs puifchus buhs peespeest, lai
prezzejahs.

Reemeru runnas-lungs kahds fazzija, puifchus flub-
binadams, lai feewojahs: „Jauneki mihske! Ja bes
feewahm warretum dshwoht, tad mums weena leela
ruhpe gan masak buhtu; bet bes tahm newarram dsh-
woht, un tadeht fakku: feewoj'tees!“ —

Arri gohdigeem wezzakeem dauds labbal patihl, ka
winnu behrni swehtā laulibā eedohdahs, ne ka redseht,
ka winnu dsimmums mauzibā un wiffadā neschlihtibā
samaitajahs. —

Atrohdahs daschfahrt laulati laudis tahdi, kas kurn
un noskumst, ka winneem dauds behrnu effoht, itt ka
behrnu audsinaschanai un lohpschanai ne kahda sweht-
tiba nebuhtu sinnama. Schee laudis nesinn un ne-
atfihst, ka ta irr wiffu jaulaka un wiffu dahrgaka gaita
swehtā laulibā, ar ko Deewam kalpojām un zilwekeem,
prohti: ka behrnixus, ko Deews mums dewis, ap-
gahdajām, mahzam un audsinajām. Un kas tad gan
laulibā wehl faldaki baudams, ne kà teh' un mahtes
mihlestiba us behrneem? Sewischki kad sinnam, ka
laulateem behrni irr ta wiffu dahrga swehtiba.

Bet schè atkal wajjaga tizzibas.

To pasauke nefizz, ka ta effoht swehtiba: ar swee-
dreem waigā maifi pelniht un feew' un behrnus ustur-
reht. Bet swehtais Gars to fauz par „swehtibu,“
ar tahdu janku wahrdu muhsu gurdenas rohkas gribbe-
dams stiprinaht, un behdigas firdis eepreezinaht. Ta-
deht swehtais Gars fallka:

Raugi, behrni irr weena manta no ta Kunga, un
meefas auglis irr weena dahwana. 1)

Un atkal: Tawa feewa buhs kà weens augligs
wihna-kohts apfahrt tawu nammu, tawi behrni kà tee
eljes-farri apfahrt tawu galdu. Raugi, kà taps
swehtihst tas wihrs, kas to Kungu bihtahs. 2)

Ar tahdeem wahrdeem Deews gribb fazzihst: Ko tu
wehl prassi laulibā? Kad tew feewa un behrni, un tu
ar sawu rohku darbu pahreezi: woi ta naw Deewa
swehtiba? — R—n.

Deews preeku pasneedj laulateem,
Upswehti tohs ar behrneem,
Lai wairo debbes-faimi.

Winsch schehligs Gans teem masineem,
Ar sawu wahrdu graudineem
Tohs taif us debbes-laimi.

Swehtu Preeku
Winsch dohd mattiht, kad leel flattihst, ka us labbu
Winsch mahf lohziht winnu dabbu.

Wds. dj. gr. 450, 5.

Drußinas.

Kà dahrges almini, dauds fahrtu fahrtahm trihti,
Itt flaihti spihgufoht un mirdseht fahf;
Tà arri tizzigeem, kaut daschfahrt dublös mihti,
Ween gohdiba un muhschigs labbums nahf.
Ko Deewinsch isredsejis, tohs — skaudneekem par
spihhti —
Winsch lohpt un pasargahst pats teescham mahf.

Ko tikkai zilweks strahda,
Labbu — kaunu,
Ar to winsch fewim gahda
Gohdu — kaunu.

Kà sehjas-lailā laifa,
Tahdā mehrā
Pats plaujamu few laifa.
To leez wehrā!

Woi taws muhschs kam leeki derr,
To wis netez ilgee gaddi.
Ween tas brihtinsch dahrgi fwerer,
Ko ar labbeem darbeem waddi. R—n.

1) Dahw. dj. 127, 3. — 2) 128, 3, 4.